საქართ. მემარცხენე სოც.-ფედერალისტთა წარმომადგენელთა პარტია

მთავარ კომიტეტის ორგანო

ტრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“ თვიურად ღირს 12,500 მ. სამგლოვიარო განცხადება 15,000 მ.; კანტორა ღიაა დილის 8—2 საათამდე.
რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 12—1 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი დამფუძნებელი კრების ქ. № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 12—29.

ფასი 500 მან. ერთი

ოთხშაბათი, ნოემბრის 30
1921 წ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ღრმად დამწუხარებულნი დედა ოლღა, მამა ლუკა და და ნინა, ბებია კეკა აუწყებენ ნათესავებთ და ნაცნობთ გარდაცვლებას თავის პატარა

კოლა ხელაშვილისას

დაკრძალვის დღე ცალე იქნება გამოცხადებული. პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 6 საათზე ანტონოვის ქუჩ № 2. 117

ღრმად დამწუხრებული მიძა ლადო, დეიდა ნინა თვისი შვილებით: აბრამი, მარიამი, ვახტანგი და შოთა აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ გარდაცვლებას პატარა

კოლა ხელაშვილის

პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 6 ს. ანტონოვის ქუჩ. № 2.
118

ღრმად დამწუხარებულნი მიძა დავითი და ძალო მარიამი და შვილი კატუშა ხელაშვილები აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ გარდაცვალებას პატარა

კოლა ხელაშვილისას

პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 6 ს. ანტონოვის ქუჩ. № 2.
119

ღრმა მწუხარებაში მყოფნი დედა დარო დავითის ასული, და ნინო და ძმა გიორგი გულდათუთქულნი აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართ და ნაცნობთ, რომ დღეს, ოთხშაბათს, ნოემბრის 30 ს ვერის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიაში დილის 10 საათზე დანიშნულია უადროოდ გარდაცვლილ სახელმწიფო უნივერსიტეტის საექიმო ფაკულტეტის მე-5 კურსის სტუდენტის

ელენე (ლენა) დავითის ასული გოცირიძის

წირვა და პანაშვიდი. 115

სახელმწიფო უნივერსიტეტი საექიმო ფაკულტეტის მეხუთე კურსის სტუდენტები მწუხარებით აუწყებენ ამხანაგებს, რომ დღეს ოთხშაბათს ნოემბრის 30 ს 1921 წ. ვერის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიაში დილის 10 საათზე დანიშნულია უადროოდ გარდაცვლილ

ელენე (ლენა) დავითის ასული გოცირიძის

წირვა და პანაშვიდი. 116

კიდევ არჩევნებზე

ქალ. ტფილისის მუშათა და წითელარმიელთა დეპუტატების საბჭოს არჩევნებისათვის გამოიცა სახელმძღვანელო ინსტრუქცია, რომელზეც გვინდა ორიოდე მოსაზრება გამოვსთქვათ.

უწინარეს ყოვლისა უნდა ვსთქვათ, რომ ჩვენთვის, როგორც საბჭოთა სისტემის ნიადაგზე მდგარი პარტიისათვის ეს ჯამად მისაღებია ინსტრუქციის მთავარი პრინციპი, რომელიც არკვევს ამომარჩეველის უფლებრივობას—შრომის ცენზი. ვინც შრომობს და სცხოვრობს საკუთარი ოფლით, მას აქვს უფლება მუშურ სახელმწიფოს აგებაში ძონაწილეობის მიღებისა. ვინც არ აკმაყოფილებს ამ ძირითად მოთხოვნილებას სოციალისტური სახელმწიფოისას, ის გარიყული რჩება. ჩვენი სახელმწიფო არის უწინარეს ყოვლისა მშრომელი კლასის სახელმწიფო და მაშასადამე ბოწინაღმდგეგ კლასის უფლების შეუზღუდველობა სახელმწიფო ორგანოების შექმნის დროს უაზრობა იქნებოდა.

მაგრამ არის მუხლები აღნიშნულს ინსტრუქციაში, რომელნიც საფუძვლით მისაღებად არ მიგვაჩნია. ასეთია პირველი მუხლი ინსტრუქციის, სადაც ნათქვამია, „საბჭოთა არჩევნებში მონაწილეობას იღებენ მოქალაქენი, განურჩევლად სქესისა, მუდმივი ბინადრობისა, ქვეშევრდომობის, ეროვნების, სარწმუნოებისა და სხვ. რომელთაც არჩევნების დღისთვის შეუსრულდათ 18 წელი.“

აქ ჩვენ ვერ დავეთანხმებით ინსტრუქციას და ვერ ვიტყვით, რომ არჩევნებში მონაწილეობა ძალიან ყველას განურჩევლად „ბინადრობისა და ქვეშევრდომობისა“. ჩვენ ეს არ მიგვაჩნია არც ბინაშეწონილად და არც სამართლიანად. თუ ჩვენ გვაქვს სახელმწიფო და გვაქვს წარმოდგენილი მისი უფლებრივი მდგომარეობა, არ შეგვიძლია უარვყოთ ქვეშევრდომობის პრინციპი არჩევნების დროს. ბოლოს და ბოლოს ჩვენ გარკვევით უნდა ვსთქვათ, რომ სახელმწიფოებრივს პრინციპზე ვსდგევართ, რაც იმას ნიშნავს, რომ განსაზღვრულ ტერიტორიაზე მოქმედებს ჩვენი კანონები და ამ ტერიტორიაზე მუდმივი მცხოვრებნი ჰყავს მას მხედველობაში. კანონების დაწერაც ცხადია ქვეშევრდომია და არა უცხო ელემენტი, რომელიც შემთხვევით მოხვდა ჩვენს ქვეყანაში და მოქალაქეობრივი უფლებებითაც სხვა სახელმწიფოში სარგებლობს. პრინციპიალურად ბურჟუაზიული სახელმწიფოს ატრიბუტებს არ უარყოფს პროლეტარიატისა და გლეხობის დიქტატურა; მხოლოდ ამ ატრიბუტებს ძღევს იგი თავის შინაარსსა და აზრს.

ჩვენი სახელმწიფოს ქვეშევრდომთა ბურჟუაზიული კლასი გვიწერდა ადრე თავის კანონებს, ჩვენი სახელმწიფოს ქვეშევრდომთა მშრომელი კლასი უნდა გვიწერდეს სოციალისტურს კოდექსს, რევოლუციონურს ნორმებს. ინსტრუქციის პირველი მუხლი უარყოფს ამ უფლებრივს ნიადაგს და ანარქია შეიქმნა საარჩევნო სისტემაში. არაქვეშევრდომს, თუ გინდ მუშას, ან გლეხს, რომელსაც დროებით დაუდგამს ფეხი ჩვენს მიწაწყალზე, არ შეუძლია გასწიოს აქტიური მუშაობა ჩვენი ქვეყნის ადმშენებლობის საქმეში. ის არ იცნობს ჩვენი ქვეყნის ცხოვრებას, მის სინამდვილეს და ამიტომ მისდამი უფლების მინიჭება შეიძლება უარყოფითი შედეგების გამოიწვიოს ობიექტიურად იმავე მუშათა და გლეხთა სახელმწიფოებათვის. ყოველი უფლება გულისხმობს მოვალეობას. და რა მოვალეობა უნდა მოახდევინოთ უცხო ქვეშევრდომს? როცა სახელმწიფო ძუშაობას სათავეში მუშები ჩაუდგებიან, უბრუნველჰყოფს ასეთი ელემენტების ინტერესებსაც და არ გვესმის საჭიროება ამ ელემენტარული სახელმწიფოებრივი უფლების დარღვევისა, როგორიც არის ქვეშევრდომობის პრინციპის უარყოფა საბჭოთა არჩევნების დროს.

რამდენადაც ვიცით ქვეშევრდომობის პრინციპი არ უარუყვია საბჭოთა რუსეთსაც, რომელმაც, როგორც გვახსოვს, ოგერ ახლა გამოაქვეყნა უცხო ქვეყნებში ყოფილ რუს მოქალაქეთათვის ქვეშევრდომობის სავალდებულო წესი.

ვინც ჩვენს ტერიტორიაზე მუდმივად ცხოვრობს და შემთხვევითი გამველელი არ არის, ის ამ ქვეშევრდომობასაც მიიღებს და მაშასადამე სათანადო მოქალაქობრივი უფლებებითაც აღიჭურვება. ჩვენი ქვეყნის ბედი ჩვენ, გადასწყვიტოს საქართველოს რესპუბლიკის ქვეშევრდომმა მუშებმა და გლეხებმა მხოლოდ. თორემ ჩვენ მივიღებთ ასეთს კურიოზს: ჩვენს სახელმწიფოში მიტი უფლებები ექნება სხვა სახელმწიფოს ქვეშევრდომს, ვიდრე ჩვენი რესპუბლიკის მუშას, გლეხს თუ მოსამსახურეს. ჩვენ ისიც ვიცით, რომ უცხო სახელმწიფოს ქვეშევრდომნი საქართველოში რამოდენადმე სარგებლობენ თავიანთ სახელმწიფოს უფლებებითა და მფარველობით. ასე რომ ჩვენში უცხოელს აქვს უფლებები, როგორც მასპინძელსა, გრეიდვე სტუმრისაც. და თუ ზოგიერთ შემთხვევაში უცხოელისათვის მასპინძლის როლი საზარალო იქნება, იგი უარს არ იტყვის მიჰმართოს სტუმრის პრივილეგიურ მდგომარეობასაც. ამრიგად ინსტრუქციის პირველი მუხლი მთლიანად ჩვენთვის მიუღებელია.

ჩვენ გვინდა მივაქციოთ ყურადღება არჩევნების ტეხნიკურს წესს, თუ როგორ ხდება არჩევნები. მეათე მუხლი ინსტრუქციისა აღიარებს, რომ „დეპუტატის არჩევნები სწარმოებს საჯაროდ, საზოგადო კრებებზე ხმის მიცემით ამერიკული სისტემით—ხელის უბრალო აწევით“. ამ მუხლს აქვს როგორც უარყოფითი აგრეთვე დადებითი მხარეები. ლაკეპის ყრის დროს ცხადია აქვს ადგილი ერთგვარ ზეგავლენას, როცა ადამიანს ნება რამოდენადმედ შეზღუდულია და თავისუფალი გამოთქმაც სურვილისა შეკვეცილი, მაგრამ კლასობრივი დისციპლინა თვალსაზრისით ეს დასაშვებია გარდამავალ ხანაში.

ამ რიგად აღვნიშნავთ რა ზ გ უარყოფითს მხარეს ინსტრუქციისას, ჩვენ მაინც ვდებულობთ არჩევნების ამ წესს და მოუწოდებთ ქართველ მუშებსა და წითელ-არმიელებს მივიდნენ იქ, სადაც მათ შეეძლებათ რევოლიუციისა და სამშობლოს პატრონობა. სხვა გზა ჩვენი საყვარელი ქვეყნისა და რევოლიუციის დალატი იქნება ხუ ვიქნებით მოღალატენი საქართველოსათვის უდიდეს კრიტიკულ მომენტში და ავირჩიოთ რევოლიუციისა და ეროვნული სახელმწიფოს მოყვარულნი!

ეფ. საჩინოელი.

ახალი ამბები

— **უმაღლესი სასჯელი.** საქ. საგანგებო კომისიის („ჩეკის“) დადგენილებით, ბანდიტიზმისა და საბჭოს ხელისუფლების საზიანოთ მოქმედებისათვის უმაღლესი სასჯელი მიესაჯათ შეადგენ პირეს; 1) კალასონი ლუკა ივანეს ძეს, 2) ცქვიტინიძეს მიხეილ თომას ძეს; 3) გალოშკილს ზაქარიას ივნეს ძეს; 4) ამალახვარ ლევან კონსტანტინეს ძეს; 5) ნადირაძ ს პავლე სიმონის ძეს; 6) ჩხეიძეს მიხეილ იასონის ძეს; 7) ჩაეიძეს დავით იასონის ძეს; 8) ძიძიგურეს ანტონი სიმონის ძეს 9) ბებიაშვილს პაპუნეს ალექსის ძეს 10) ფავლენიშვილს გიორგის კონსტანტინეს ძეს; 11) კობიაძვილს ალექსანდრეს ნიკოლოზის ძეს.

— **ბათომის ნავთხადურში.** 19—20 ნოემ. ბათომში ოთვიდან გემი „დიმიტრიდი“ და „ლედ ელეოხარო“ 2,000 ფუთი ტვირთით. იმავე დღეს მოვიდა ი ალქიანი ნავი. ყავდა გემი „იგნატი სერგეევი“ ადესაში, 670 ფ ტვირთით.

— **კოოპერატიული სასადილოები.** საზოგადო კვების კომისარის პოეზიდიუმმა, მიიღო ოა ხელდველობაში, რომ ასურკომის სახალხო კვების განყოფილებას ახლო მომავალში გაზოგავა აქვს დახარჯოს სასადილოები და ამ რიგად მუშები და მოსამსახურეები კავშირისა ჩაყარდებიან ძძიმე მდგომარეობაში, აუცილებელ საჭიროებად დაინახა გახსნას რამდენიმე ხანით სამი კოოპერატიული სასადილო.

— **სოც. კულტურის და რაბისის კავშირის შეერთება.** ს. პ. კ. ს. ორგანიზაციულ განყოფილების და რაბისისა და სოციალურ კულტურის წარმომადგენელთა შეერთებულ სხდომაზე ამ კავშირების შეერთების და მათი პრაქტიკულად გაერთიანების შესახებ დაადგინა: „შეერთოს რაბისი და სოციალური კულტურის კავშირი. პრაქტიკულად გაერთიანებისათვის მოიწვიოს 15 იანვრისათვის ყრილობა რაბისისა და სოც.-კულტურ ყრილობის მოწვევამდე გასწიონ კომპანია შეერთების შესახებ, რისთვისაც არჩეულია სააგიტაციო კომისია შემდეგი შემადგენლობით: გუნია, ჩკმოდანოვი, მოლჩანოვი, შაეერდოვისა და გეგნავა.

— **ლიტერატურული ხუთშაბათი.** ხუთშაბათს დეკემბრის პირველს სრ. საქარ. მწერალთა კავშირის საბჭო გამართავს მორიგ მეორე ლიტერატურულს ხუთშაბათ. მოხსენებას წაიკითხავს ლეო ქეიჩელი. „ჩვენი მწერლობის გზები და მიზნები“ დასასრულ კამათი, ნონაწილეობას მიიღებენ პოეტები და მწერლები. დასწრება შეუძლია ყველას, შესვლა უფასოა.

— **მოხსენება ხუთშაბათს,** დეკემბრის 1-ს საერთო განათლების კურსების შენობაში (დიდი მთავრის ქუჩა) პოეტი ტერენტი გრანელი წაიკითხავს მოხსენებას: „ქართული პოეზიის ახალი პერიოდი“. მოხსენების შემდეგ გაიმართება კამათი. დასასრულ ლექსებს წაიკითხავენ პოეტები: გრ. ცეცხლაძე, ს. ერთაწმინდელი, ტერენტი გრანელი, ს. ჩიქოვანი, გ. აგარელი. შესვლა უფასოა. დასაწყისი საღ. 9 საათზე მეცადინეობის გათავების შემდეგ. დაწრება ყველას შეუძლიან

პარტიაში

ხუთშაბათს, დეკემბრის 1-ს საღამოს ხუთ საათზე დანიშნულია გიფგართოებული სხდომა მთავარი კომიტეტისა და ტფილისის საქალაქო კომიტეტისა. განსახილველია საკითხი—საბჭოთა არჩევნების. დასწრება სავალდებულოა.

ქურნალ-გაზეთებიდან

რუსეთის ბურჟუაზიის ბელადის პ. ნ. მილიუკოვის გაზეთ „პოსლედნია ნოვოსტი“-ს № 466-ში მოთავსებულია მოწინავე წერილი შემდეგი სათაურით: „რუსეთის გაძარცვა“. გაზეთი სწერს: „თითქმის ერთ დროულად ლოიდ ჯორჯის გაცხადებასთან რუსეთთან სავაჭრო დამოკიდებულების არა წარმატებებზე,—ევროპის ეკონომიკა ბოლოში კვლავ დიწყო გაცხოველებული მუშაობა ბოლშევიკებთან ვაჭრობის შესახებ. ჩვენ გვაქვს ხელშეკრულობაში ფრიად საყურადღებო ყური ლენინი ბოლშევიკი „Seeolo“-ში. სოციალისტი და ყოფილი სოციალისტი პოლიტიკური მოღვაწეებები; პროფესიონალ კონ მა , ყოფილ მინისტრი და ავტორიტეტული პარლამენტიორი,—არტურ ლაბრიოლას აქვს უფლება გაანაცხადის პროტესტი ერთგვარი ცოცხალი რუსეთის საქმეებისა. მივიდა რა იტალიის დელეგაციის წევრის სახით რუსეთში 1917 წელს, არ. ლაბრიოლას ჰქონდა დრო და საშუალება გაცნობოდა რუსეთის მოვლენებს და ძალა-უფლებისათვის იმ ბრძოლას, რომელიც სწარმოებდა მაშინ რუსეთში. უარყოფდა რა „სოციალურ“ რევოლიუციის შესაძლებლობას, იტალიელი ეკონომისტი უარყოფდა, ამიტომ, ბოლშევიკების პროგრამას და თვით ბოლშევიკებსაც, რომელიც აცხადებდნენ პროტესტს ბურჟუაზიის ძალა-უფლებაზე. რუსეთის სახელმწიფო მოდვაწეებთან საუბარში და პრესაშიც არ. ლაბრიოლა ადასტურებდა რუსეთის რევოლიუციის ბუნებას, როგორც ბურჟუაზულ რევოლიუციისას.

ახლაც ბ. ლაბრიოლა გამოდის იგივე დებულებიდან, სახელდობრ—რუსეთის რევოლიუციის ბურჟუაზიულობიდან. რამდენიც რომ ეცადონ ბოლშევიკებმა ახალ სოციალურ წყობილების დასამყარებლად, ისინი არ მიაღწევენ მიზანს. პირიქით, ნახევრად ფეოდალური რუსეთი მხოლოდ ახლა ადგას ბურჟუაზიულ მეურნეობის გზას. იქნება, მაშასადამე, ახალი ბურჟუაზია, რომელიც მოინელებს კომუნისტებს და გახდება უფალი მომავალ რუსეთის მდგომარეობისა. მიდის რა ამ მომავალ რუსეთის შესაგებებლად, ბ. ლაბრიოლა ფიქრობს რუსეთთან დამეგობრებას. ლაბრიოლა ცდილობს კითხვის რაობის მიჩქმალვას. იგი აღნიშნავს, რომ რუ ეთს არ აქვს დამზადებული მასალები და აგზავნის ევროპაში „ს ვაჭრობის შესაძლებლობა ამითაც წარმოადგენს გამონაკლისს“.

არტურ ლაბრიოლას დებულებების უფრო გასაღრმავებლად და დასასაბუთებლად, „Seeolo“-ში დაიბეჭდა დეფელკოს წერილი. ავტორი იღებს მხედველობაში რუსეთთან საგაჭრო ურთიერთობის საჭიროებას და განსახილველად სვამს საკითხს, როგორ შეიძლება რუსეთის ბაზრის გამოყენება. მსჯელობის დედა-აზრი ბოლოს და ბოლოს ემყარება იმ მოსაზრებას, რომ სხვა და სხვა ერებმა გაძარცვეს რუსეთი და იტალია კი ამ ძარცვაში ჯერ-ჯერობით არ ღებულობს მონაწილეობას. ამიტომ, ლაპარაკობს დე-ფელკო, უნდა იჩქაროს იტალიამ, სანამ გვიანი არ არის კიდევ და რუსეთი არ აღმოჩნდება განაწილებულ მრავალ ქვეყნებს შორის.

ამ რიგად, იტალიის რადიკალური აზრის ლეიბ-ორგანო აღიარებს, რომ სივ ჭრო დამოკიდებულების აღდგენა რუსეთთან სინამდვილეში შეიცავს რუსეთის სიმდიდრის გაძარცვას და ნორმალური ვაჭრობა ბოლშევიკებთან შეუძლებელია. იტალიის ინტერესის თვალსაზრისით ჩვენ უნდა დავდგეთ ძარცვის გზაზე.

„პოსლედნია ნოვოსტი“-ს მოჰყავს რაც ეს, თავის მხრივ დასძენს: „ჩვენ ადვნიშნავთ ამ თვალსაზრისს, როგორც არა ახალ მოვლენას, მხოლოდ იმისათვის, რომ ცხადვყოთ, რამდენად მოკლებულია რეალიზმს ევროპის მრეწველობის უპრავლესობის სურვილი. ინგლისის ცდა უშედეგოდ დამთავრდა, რასაც ლოიდ ჯორჯიც აღიარებს. თუ, საბოლოო რეზულტატებში, რუსეთიდან გამოტანილი ბაძი (3 მილიონი გირ. სტ.) უმნიშვნელოა ინგლისისათვის, იგი მეტად მნიშვნელოვანია იტალიისათვის. მაგრამ შეუძლებელია ვიფიქროთ, ასეთივე ჯ მათ შესძლოს ექსპორტის წარმოება იტალიამ საბჭოთა რუსეთში. ჩვენ გვრჩება ამ შემთხვევაში მხოლოდ ვუსურროთ, რამდენი ხნის შემდეგ იტალიის იმედები გამოამეღვნებენ თავის ქიმერიულობას. ინგლისის მსგავსად,—იტალიაც ძალე დარწმუნდება მის გეგმების უნიადაგობაში. ფარული სურველი რუსეთის „გაძარცვისა“ ინგლისის ვაჭრებისათვის განუზორციელებელი დარჩა. „ძარცვაში“ მონაწილეობის სურველის აშკარა აღიარება არ შეიძლება არ დამთავრდეს იგივე შედეგით იტალიელ კომუნისტადა ების მხრივაც“.

ბერიგად, ოფიციონური ბურჟუაზიის ორგანოც იძულებულია აღიაროს ის ჭეშმარიტება, რომ უცხო კაპიტალისტებთან დამოკიდებულებით რუსეთი ობიექტურად ბრძოლის ჭკარგავს და არც შეიძლება ძოხდეს წინააღმდეგი. პირიქით,—დავძენთ ჩვენ, — ევროპასთან ადგილ-მიცემა უთანეთანობით უფრო ჩქარი ხანა ჯ ალორძინდება რუსეთის ეკონომიური ცხოვრება და გაანაკეცდება რევოლიუციის საბრძოლველი ენერგია...

რუსეთი

მოსკოვი. 26 ნოემბერი. ნოემბრის პირველს კვირაში დონბასში იქმნა ამოღებული სახელმწიფო წარმოებიდან 8 500 000 ფუთი, მათ რიცხვში 5.000 000 ფუთი ნახშირი და 2.800.000 ფუთი ანტრაციტი. დახარჯულია საკუთარი საჭიროებისათვის 2.300,000 ფ. სათბობის ძარგი მადნოებში გაიზარდა 2.400.000 ფ. ოქტომბერთან შედარებით. თუ მუშაობა შეიდეგზეაც ამგვარივე ტემპით ყოფილა, ძაბინ ამოღება სახელმწიფოებრივი წარმოებებისა ნოემბერში გამოიხატება 43.000.000 ფ. ე. ი. 23 პროც. გადააცილებს ოქტომბრის ამოღებას.

მოსკოვი. 27 ნოემბერი. პეტროგრადში შექმნილმა სართავმა ტრესტმა შეაერთა 22 ფაბრიკა, რომელთაგანაც 13 უკვე მუშაობს. ფაბრიკების მუშაობის დაწყების წინ გამოწვეულ იქმნენ ფაბ-

კომვები, დირექტორები და წარმომადგენლები პროფკავშირებისა. მათ დაესვა საკითხი—ავამუშაოთ დაჯუნებლივ ფაბრიკები, თუ ნოუცადოთ ხელფასის გამორკვევას? კრებამ მუშათა მასის სახელით დაადგინა ამამუშაოს ფაბრიკები. შემჩნეულია მომატება კვალიფიციური მუშათა ძალების. ფაბრიკა ტორხონი, რომელიც უშვებდა გაჩერებამდის 20.000 არშინს თვეში, ფაბრ. თოვდება და მოგვცემს ახლო თვეებში 80.000 არშინს.

მოსკოვი. 26 ნოემბერი. ასტრახანის წარმოებას მთელს შემოდგომაზე უნდა მოეცა ორ ნახევარ მილ. ფუთი თევზი. დანიშნულება უკვე შესრულებულია 5 ნოემბრისათვის.

უცხოეთი

ვაშინგტონის კონფერენციის გარშემო.

მოსკოვი. 28 ნოემბ. ამბ. სტეკლოვი „უწყებებში" სწერს: „ვაშინგტონში გთამაშებული ფარსი დროგამოშვებით ლებულობს ტრადიკულ „ბუფონადის" ხასიათს. განმარტებულ ლაყბობის შემდეგ განიარაღებაზე, უცბად იქმნება ხელცარ სიმკაცრის და სისხლისმსმელ ცტაცებლის ხასიათის ნოტა, რომლის მიფუჩ.ჩება არ შეუძლია არავითარ დიპლომატიურ მჭერმეტყველებას. განსაკუთრებით მკაფიოთ გამომეჟავნდა ეს ნოტა ბრიანის გრძელ სიტყვაში, რომელშიც საფრანგეთის პრემიერი სცდილობდა დაესაბუთებინა საფრანგეთის ჯარის მრავალრიცხოვანობის საჭიროება. ბრიანი ეყრდნობოდა გერმანია-რუსეთის მუქარას. ამავე დროს ბავშვმაც კი იცის, რომ არც გერმანია, —მით უმეტეს—არც რუსეთი არ წარმოადგენს არაკითარ საშიშროებას მშვიდობიანობის მეწყვეტის საქმეში. თუ ევროპის კონტინენტზე არის მუქარა, ეს—საფრანგეთის მილიტარიზმის საშიშროება. ძასამ, სანამ ეს იქნება მილიტარიზმი თავმოკრეული, მთელი მსოფლიო გახვეული იქნება საომარ ციებაში.

ბაგრამ, იგულისხმება. არა ვაშინგტონის მსოფლიო მტაცებელთა კონფერენციაა მოწოდებული ამ საშინელმოვლენის მოსალპობად. იმპერიალიზმს გაანადგურებს რკინით თვით ხალხი და უშიხარეს ყოვლისა საფრანგეთის პროლეტარიატი, რომელიც ადგას გამოდვიძების გზას.

მოსკოვი. 27 ნოემბ. კონფერენციაზე ბრიანმა განაცხადა უარი განიარაღებაზე ხმელეთში, ვინაიდან,—პირველად, გერმანიის განიარაღება ფიქტიურია და მას შეუძლია უცბათ შექმნას 7 მილიონიანი ლაშქარი. მეორედ, რუსეთის წითელი არმია წარმოადგენს მილიონ ნახევარი ნომინალურად, სინამდვილეში კი—6 მილ. აღემატება და შეუძლია ყოველ დროს გაილაშქროს ევროპის წინააღმდეგ.

ნაუენი. ნოემბ. 24. იმ „დროს, როდესაც ვაშინგტონში ხდება კონფერენცია განიარაღების კითხვის შესახებ, საფრანგეთის მთავრობამ გადაწყვიტა მრავალრიცხოვანი არმიის შექმნა.

რიგა. ნოემბ. 24. ბრიანის სიტყვის შემდეგ საბოლოოდ გამოირკვა, რომ ხმელეთზე განიარაღების კითხვაძ იწვნია სრული დამარცხება. ბრიანის შემდეგ მოლაპარაკე ბალფურმა მწუხარებით აღნიშნა, რომ ბრიანის სიტყვა არ იძლევა არავითარ იმედს განიარაღების კითხვის გადაწყვეტისას.

ვარშავა. სეიმში იხილავენ ახალ პროექტს განსაკუთრებულ კანონისა, რომელიც შემუშავებულია იუსტიციის მინისტრის ამბანაგის ჩიმოვიჩის მიერ. პროექტის ძალით, არსებულ წეს-წყობილების დამბობის ცდა და გამეფება ცალკე კლასებისა, აგრეთვე საბჭოთა ორგანიზაციები, ისჯებიან სიკვდილით. სეიმის სხდომები ძიმდინარეობს დიდის ხალისით. სეიმმა გადასცა კანონპროექტი კომისიას.

ვარშავა 24 ნოემ. სეიმში დაპუტატ კომუნისტ ლახუდსკიმ გახაცა კანონის განხილვის დროს: „თქვენი კანონი მიმართულია სახოგადოებრივ გადატრიალების წინააღმდეგ, მაგრამ იგი თქვენ არაფერს გიშველით. თქვენ მიიყვანეთ პოლონეთი სრულ სამეურნეო ახალიმდე, ყოველ დღე თქვენ ხურავთ ქარხნებს. თქვენ შეგიძლიათ დაგვიკეტოთ ჩვენ პირი, მაგრამ იცოდეთ, მუშათა კლასი არ დატოვებს ლონისძიებას, სანამ არ მიიღწევს პოლონეთის საბჭოთა რესპუბლიკის აღიარებას.

პარიზი. გაზ. „ტან"-ში დაბეჭდილია შემდეგი ცნობა ბოსტონიდან: „პოლიციის აგენტებმა აღმოაჩინეს ახალი შეთქმულება, რომელიც გამოხატული უნდა ყოფილიყო მთელ შეერთებულ შტატებში ტერორიზმის წარმოებაში. ტერორის ჰქონდა მიზნად ადენიშნა პროტესტი ორი ანარქისტის სიკვდილით დასჯის წინააღმდეგ—საკოსი და ვანცეტის. დასახულ გეგმის მიხედვით, უნდა დანგრეულიყო ყოფილიყო დინამიტებით ყველა დიდი სახლები, უწინარეს ყოვლისა სასამართლო ინსტიტუტების სახლები, სახლები, სადაც სცხოვრობენ მთავრობის წევრები. მიღებულია ყოველგვარი ზომები შეთქმულების საბოლოოდ ჩასაქრობად.

მუშათა წერილები

საავადმყოფო კასა და მუშები

მუშათა ცხოვრებაში საავადმყოფო კასებს ძველი ისტორია აქვს. ზედმეტია იმაზე ლაპარაკი, თუ რა დადებითი მნიშვნელობა და მხარეები აქვს საავადმყოფო კასებს მუშათა კლასის სიცოცხლის და ჯანმრთელობის დაცვაში. რამოდენიმე წლების განმავლობაში ტანჯულმა მუშათა კლასმა ამ მხრივ მრავალი ეტაპები გაიარა—იბრძოლა ამ ორგანიზაციის ჩამოყალიბებისავის, მაგრამ მან დადებითი შედეგებს დღემდე ვერ მიადწია და გამარჯვების ალმამი ბრძოლის ველზე თავის სიმაღლემდე ვერ ასწია.

რუსეთის მუშათა კლასმა, თავის რევოლიუციონურ ბრძოლის შემოქმედების პროცესში მთელი მშრომელი ხალხის სოციალ ეკონომიურ ინტერესის დაცვის თვალსაზრისით საბჭოთა ძალაუფლება ადიარა. ეს ისეთი უკიდურესი სახელმწიფოებრივი ფორმაა მთელი მშრომელი ხალხის ცხოვრებაში, რომელშიც უეჭველად დაცულია პასუხისმგებლობა მუშათა კლასის სასიცოცხლო ინტერესისა.

ეჭვს გარეშეა, რომ მუშათა კლასის ინტერესი სავსებით უნდა დაცული იყოს უფრო იმ ქვეყანაში, სადაც პროლეტარიატის მიერ ბრძოლით არის მოპოვებული ეს ინტერესი და მისი ნებისყოფა ვრცელდება მთელს სახელმწიფოში.

ბურჟუაზიულ სახელმწიფოებში მუშა ხალხის ჯანმრთელობის საკითხი არ არის მწვავე საკითხად მიჩნეული, მაგრამ პროლეტარიატის დიქტატურა კი ამ საკითხს პირველ რიგში აყენებს. ეს უდავო საკითხია, ეს ფაქტია და რადგანაც საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლებამ პროლეტარიატის დიქტატურა გამოაცხადა და მას უკვე 7—8 თვის ისტორია აქვს, ამიტომ უადგილო არ იქნება თვალი გადავაგლოთ მუშათა ჯანმრთელობის საქმის რა გაკეთა ან თას აკეთებს ამ მხრივ კომუნისტების მთავრობა.

საქართველოში მენშევიკებმა სამი წლის განმავლობაში მთელი პროექტები შეიმუშავეს, დიდი და ლამაზი თეორიები შექმნეს, მაგრამ პრაქტიკულ საქმიანობას რეალურად ოდნავი ნიხმსვლელობაც არ დაეტყო:—გვეუბნებოდნენ; გვაცალეთ ვერ მოვასწარითო, ხუთრობა ხომ არ არის, რომ იმპერიალისტური წყობილება სამი წლის განძავლობაში სოციალისტურზე გადავახალისოთ და გადავახურდავოთო. მაგრამ ჩვენ ვხედავდით, რომ არა თუ ვერ „მოასწრეს" ძველშევიკებმა, ისინი არც კი ფიქრობდნენ რისამე გაკეთებას და, რა თქმა უნდა, რომ მართლაც ვერ „მოასწრობდნენ" იმას, „რასაც არ აკეთებდნენ. მიუხედავად ამისა მართველ მუშებს გულ ცბრყვილოდ სჯეროდათ. რომ მათი მთავრობა ხხოლოდ და მხოლოდ მუშათა კლასზე ზრუნავდა, მაგრამ მენშევიკურ ყოფილ ხელისუფლებაზე და მათ მიერ მუშათა კლასის ზრუნვაზე ჩვენ არ შეეჩერდებით, ჯერ ერთი, იმიტომ რომ ჩვენს პირდაპირ მიიანს არ შეხვდგენს და მეორეც, მენშევიკებზე გარკვეული აზრი ჩვენ დიდი ხანია გვაქვს.

საინტერესოა გავიგოთ საქართველოში ბურჟუაზიული მენშევიზმის, დამარცხების და კომუნიზმის „განმტკიცების შემდეგ რა დაემართა პროლეტარულ კლასს, როგორი მალამოდ დაედვა მშრომელი ხალხის წყლულებს მუშათა დიქტატურა და რა შედეგებს ძიაღწია სახელმწიფოს ახალმა სისტემამ? სამწუხაროდ ამ კითხვების გარკვევა დროს, ჩვენ ვერ ვიხდგენ. ეს ერთ ნათქვამის გამეორება, სახელდობრ:—ვინც მუშათა კლასთან ახლო არა სდგას, ვინც მუშათა კლასის დუხჭირის განცდას ბერელად, ზევიდან დაჰყურებს,—ვინც მშრომელი ხალხის შრომის ისტორიას მხოლოდ თეორიულად იცნობს წიგნების წაკითხვის საშუალებით, მისთვის მენშევიკური ეპოქაში იქნება თუ ბოლშევიკურში, თანამედროვე ცხოვრების და მუშათა კლასის „საიოუმლო" ინტერესების ამოცანები საიდუმლოდვე დარჩება და გაუგებრად. ასეთ ხალხს არა აქვს ნება მუშათა კლასზე ლაპარაკისა! ამ თვალსაზრისიდან გამომდინარე ჩვენ, როგორც ნამდვილი ქარხნის მუშას, სრულ უფლებას ვიტოვებთ ვსთქვათ ის, რასაც შრომის პირობების სინამდვილეში განვიცდით.

მუშათა კლასს განახლებულ ცხოვრებაში დიდი იბრძვის ცეცხლით და მახვილით—დიქტატურის საშუალებით. არ არის არც ერთი კლასი, რომელიც მუშათა კლასს ბრძოლაში და ახალი წყობილების განმტკიცებაში ეხმარებოდეს და ამიტომაც არის რომ დღეს ყველაზე უადრეს გაჭირვებას, დიდ სიმშილს, ხანგრძლივ ავადმყოფობას და უკიდურეს სიღარიბეს თვით მუშათა კლასი განიცდის. დღეს მუშათა საგრძნობი ნაწილი თავისი ოჯახობით დაავადმყოფებული და დასნეულებულია. რამდენადაც ეს ესეა, იმდენად ჩვენ შეგნებული გვაქვს მიზეზი და შედეგები ბრძოლისა უკეთესი მერძისისათვის.

აუტანელი შრომა და გაზვიადებული ეკონომიური პირობების სირთულე—ის ხვედრი თავისუფლების ბრძოლისა და მთელ ამ სიმძიმეს დღეს რევოლიუციონური მუშათა კლასი განიცდის და ეს ბუნებრივიც არის, ვინაიდან: „მუშათა განთავისუფლება—მუშათა საქმეა" დღეს მთელი მშრომელი ხალხი რევოლიუციონურ ფრონტებს თავისუფლებისათვის ბრძოლას მსხვერპლად ეწირება რაინდულად—ის აქ სნეულდება, ავადმყოფდება და სახიჩრდება. ეს „რეალურ სინამდვილის ფაქტია და ამ შემთხვევაში ჩვენი სათნოიანი დახმარება ამ მებრძოლებისაკენ უნდა იყოს მიქცეული მაგრამ, სამწუხაროდ—ეს დღეს ასე არ არის.

დაავადმყოფებულ და დასნეულებულ მუშების დახმარების საქმე დღეს სათანადოდ არ არის მოგვარებული და ასეთი მოვლენა მარტო სინანულით და მომავალის დაპირებით კი არ უნდა აღინიშნოს, არამედ ეს მოვლენა საბჭოთა ქვეყანაში არ არის დასაშვები.

ჩვენ აღვნიშნავთ იმ ფაქტებს, რომელსაც დღეს სამწუხაროდ მუშათა ცხოვრებაში აქვს ადგილი. ჩვენ არ შეეხებით იმას, თუ რა უყურადღებობას და უდიერ მოპყრობას იმსახურებენ მუშები ბ-ნი ეკიმებისაგან, დღეს მუშათა კლასის ეკონომიურ და ფიზიკურ გადარჩენისათვის ყოველი ზომებ და რადიკალური ნაბიჯები უნდა იქნეს გადადგმული: არავითარი დათმობა, არავითარი კომპრომასები ამ საკითხში არ შეიძლება დაშვებული იქნეს. განა შეიძლება ერთი წუთით მაინც ნორმალურ ცხოვრების პირობების შექმნაზე, წარმოების აღორძინებაზე სერიოზულად ფიქრი მაშინ, როდესაც მშრომელი მუშა და მისი ოჯახი ეკონომიურად მინიმალურადაც არ არიან უზრუნველყოფილი? და ჩვენ ვამბობთ, რომ მიზნის მიღწევა ძალიან საეჭვოა. ჩვენ დაბეჯითებით ვამბობთ, რომ დღეს ბევრი მუშა ამხანაგები, დაავადმყოფებულები, ულონონი და ვინც გამოლეულნი დგანან და დაზეებზე ხმა ამოუღებლივ მუშაობენ ხხოლოდ იმიტომ, რომ ოჯახის შემადგენლობა დღეევანდელ ჯოჯოხეთურ პირობებში სიმშილით არ ამოვხოცოთ. რას უნდა მივაწეროთ ეს გარემოება თუ არა იმას, რომ მუშა ავადმყოფობის დროს სავსებით არ არის უზრუნველყოფილი? საკმარისია ავადმყოფ მუშამ არა თუ ერთი თვე, არამედ ერთი კვირა შესწყვიტოს მუშაობა დ მისმა ოჯახმა უკვე ტრადედიის როლი ითამაშოს.

ტუბერკულოზით დაავადმყოფებულ უშას ეუბნება ექიმი, რომ უნდა გამოიკვლიო თავი ქათმის ხორცით, უნდა იხმარო ყოველ დღე კვერცხი, კარაქი, რძე უნდა ჭამო კარგი ხარისხის პური, გაიკეთო ვანები, ბინა შეინახო თბილად და ჰიგიენურად და სხვა. როგორც ექიმის გაგებით, აგრედვე ჩვენც ვიცით, რომ ყველა ზემოდ ჩამოთვლილი პროდუქტები ავადმყოფისთვის საჭიროა და აუცილებელია. მაგრამ ჩვენ ისიც ვიცით, რომ 50,000 მანეთთან, რომელსაც ტუბერკულოზით დაავადმყოფებული მუშა დებულობს დღეს თვეში, ზემოჩამოთვლილი პროდუქტები საეჭვოდ, ძალიან ბევრი, ორი ან სამი დღე თუ ეყოფა. რა უნდა ქნას ავადმყოფ მუშამ დანარჩენ 28 დღის განმავლობაში? ბითი, ან რომელი თანხიდან უნდა განიკურნოს თავი და თუ შესაძლებელია დღეს ერთგვარი „იოლიზაცია" „მკურნალობის" და „ეკონომიკის" ავადმყოფ მუშის ცხოვრებაში, რა პასუხს აძლევთ მის ცოლშვილს, მის მთელს ოჯახობას? ნუ თუ ეს აც შესაძლებელია სიმშილის „იოლიზაცია?"

წამლის მიღება ხომ მთელი ტრადედიაა ავადმყოფ მუშისთვის;—გამოგიწერს ექიმი სხვა და სხვა წამლებს, რომელიც უნდა მიიღო უფასოდ, მიდი, ხართ და აფთიაქში გადაიცეცებით თვალყურს ადევნებენ თქვენს რეცეპტს და თუ შეამჩნიეს რომ მას საავადმყოფო კასის მეტედი ანიშ, რომლითაც იგულისხმება რომ წამალი უფასოდ უნდა გაიცეს, ელვის სისწრაფით გიპასუხებენ, რომ—ეს წამალი ჩვენ არა გვაქვს და მიჰმართეთ სხვაკანო. გულუბრყვილო მუშა მიდის ახლა მეორე აფთიაქში, მესამეში, მეოთხეში და პასუხი ერთი და იგივეა. ამის შემდეგ ავადმყოფი მუშა ბრუნდება სახლში იმ იმედით, რომ ეგება მახლობელ ნაცნობ-ამხანაგებში იშოვნოს ფული და თუ ესეც ვერ მოახერხა,—გაჰყიდოს რამიმე ნივთი და „ნაღდი" ფულით იშოვნოს და იყიდოს წამალი, რძე, კვერცხი, პური, ხორცი და ყველა ის სანოვაგე, რომელიც ავადმყოფისათვის აუცილებელ საჭიროებას შეადგენს. ეი ნამდვილ ცხოვრების სურათი ავადმყოფი მუშებისა დღეს და ამის შემყურე ჯანმრთელი მუშები სასოწარკვეთილებას ეძლევიან, რადგანაც იციან ჯალიან კარგად, რომ ხვალ იგინიც თავიანთ ბედში მყოფ მუშა-ამხანაგების ბედის მოზიარენი შეიქმნებიან.

და განა ყოველივე ეს ფაქტი არ არის? ბბა ჭკითხეთ ყოველ მუშას თუ თქვენ დადებითი პასუხი არ მიიღოთ!

დიახ, ფაქტია და ჩვენ ვ ამბობთ, რომ ეს მოვლენა მუშურ-გლეხურ ქვეყანაში პირდაპირ—წარმოუდგენელია.

არავითარი მოტივები, არავითარი სახელმწიფოს აპარატის მოუწყობლობა და ფინანსიური კრიზისები მუშათა კლასის გაჯანსაღების საკითხში არ არის სახეში მისადები, იმიტომ რომ სწორედ სახელმწიფოს აპარატის მოწყობისათვის გვეკრა. დღეს ჩვენ ჯანსაღი მუშათა ძალა და თუ ამ სახელმწიფოს ადგილშენებლობის შემოქმედებაში მუშა მსხვერპლად შეეწირება—სახელმწიფო მოვალეა უპატრონოს მას, რასაც ის (მუშა) სამწუხაროდ მოკლებულია დღეს.

წარ.ულ ჩვენს ცხოვრებაში გათახსირებულ ბურჟუაზიას ეს არა ჰქონდა შეგნებული, მან არ იცოდა, რომ მთავარი მაძოძრავებელი ძალა და ფაქტორი ცხოვრებისა—ეს მუშათა კლასი-მშრომელი ხალხი იყო.

სოციალისტებისთვის კი ეს გასაგებია.

საბჭოთა საქართველოში საავადმყოფო კასები უძლურია და ამიტომ სახელმწიფო მეტად უნდა დაეხმაროს მას.

უნდა გაუფრთხილდეთ და უპატრონოთ ავადმყოფ მუშებს.

მუშა დ. მელია.

ეკონომიური ცხოვრება

ქალაქის ბიუჯეტი.

18 ნომბერს მომხდარ ქალაქის ეკონომიურ თათბირის, თ. კ. კომპარტიის, ს. პ. კ. ს., ს. მ. უ. ს. ქალაქის რევკომის და მის კომუნალურ მეურნეობის განყოფილების წარმომადგენელთა სხდომაზე, რომელსაც თავმჯდომარეობდა ტფილისის ქალაქის რევკომის კოლეგიის თავმჯდომარე ა. გეგეჭკორი, ირჩეოდა ქ. ტფილისის ბიუჯეტის შექმნის საკითხი შემოსავლის გაძლიერებლად და ქალაქის ხარჯების დასაფარავად. თათბირის მუშაობაში მონაწილეობას ღებულობდნენ მცოდნე პირნი. ქალაქის რევკომის საქმეთა მართველმა გააკეთა მოხსენება ქალაქის სასარგებლოდ სხვა და სხვა გადასახადების შესახებ. ამასთანავე მომხსენებელმა აღნიშნა, რომ ქალაქის ყველაზე უფრო შემოსავლიან წყაროს წარმოადგენს ქალაქის შეფასებათა შეკრება უძრავ ქონებიდან, მაგრამ ვინაიდან კერძო საკუთრების საფუძვლები ძირიანათ დანგრეულია, ამიტომ ახლო მომავალში ცხოვრებაში მისი გატარება არ იქნება სარგებლიანი.

მომხსენებლის აზრით უნდა არჩეული იქნას საბიუჯეტო კომისია, რომელსაც დაევალება დაამუშავოს ეს საკითხი 1922 წლისათვის. ჯერ კი საჭიროა გატარდეს „ცხოვრებაში ის გადასახადები, რომლებიც ეხლავე შეიძლება მივიდოთ საავაჭრო შენობებიდგან და საწყობებიდან როგორც ერთ ერთ ერთ ... გადასახადი, ...